

4 maja 2010

Przyszłość WPR po 2013 roku

Przyszłość WPR: Jaka jest stawka?

Zasady i cele WPR po 2013 roku

Projekty propozycji w sprawie kierunku polityki po 2013 roku

Przyszłość wspólnej Polityki Rolnej

Jaka jest stawka?

Każda osoba uzależniona jest od rolnictwa, które funkcjonuje w prawidłowy sposób i które gwarantuje dostęp do stabilnego i pewnego zaopatrzenia w dobrej jakości żywność, której spożywanie nie wiąże się z żadnym ryzykiem.

Europejscy obywatele przywiązują również dużą wagę do gwarancji, że żywność produkowana jest w sposób, który pozwala na ochronę krajobrazów wiejskich, naszego środowiska, naszych zwierząt oraz dzikiej fauny i flory.

Sam rynek nie pozwoli na realizację tych celów. To jest rola Wspólnej Polityki Rolnej. W ciągu ostatnich lat WPR przeszła wiele reform. Reformy te wzmocniły wspólnotowe normy w zakresie pewności i śledzenia żywności, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt. Ponadto, uczyniliśmy z rolnictwa sektor bardziej zorientowany na rynek, a rolnicy są zachęceni do świadczenia dodatkowych usług w ramach roli, jaka pełnią w charakterze zarządców ziemskich.

Poprzez działalność ekonomiczną i przy wsparciu WPR europejscy rolnicy gwarantują dostawy żywności i wiele korzyści publicznych. Obecnie, mniej niż 1% całkowitych wydatków publicznych UE przeznaczonych jest na finansowanie instrumentów dwóch filarów WPR. Zapewnia to społeczeństwu dwa główne typy korzyści:

- a) Korzyści wynikające z całej działalności rolnej** gwarantowane głównie poprzez narzędzia zarządzania rynkiem i płatności bezpośrednio dla rolników w ramach pierwszego filara WPR
- bezpieczeństwo żywności dla 500 milionów konsumentów poprzez utrzymanie zdolności produkcyjnej w całej UE
  - większa stabilność rynku dla konsumentów i rolników, zrównoważona produkcja, która spełnia najwyższe na świecie standardy w zakresie bezpieczeństwa żywności, śledzenia, środowiska i dobrostanu zwierząt
  - zatrudnienie i vitalność ekonomiczna na obszarach wiejskich prawie 30 milionów osób znajduje zatrudnienie w gospodarstwach rolnych, a ponad 40 milionów pracuje w łańcuchu rolno-spożywczym
  - Ponad trzy czwarte gruntów w UE zarządzane jest w taki sposób, aby zapewnić atrakcyjny i zróżnicowany krajobraz dla mieszkańców wsi oraz turystów

b) Usługi świadczone dobrowolnie przez rolników w ramach ich roli zarządców ziemskich w zamian za ukierunkowane płatności zapewnione w ramach sekcji WPR poświęconej rozwojowi obszarów wiejskich (2 filar), która została znacznie wzmocniona w ciągu ostatnich reform WPR:

- utrzymanie produkcji na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania
- utrzymanie bioróżnorodności, utrzymanie łąk, podmokłych stref, torfowisk, suchych łąk, rowów, żywopłotów, zagajników, stawów, kamiennych murów, ścieżek dla pieszych
- utrzymanie systemów produkcji/inwestycji niskiego zysku/o wysokiej wartości przyrodniczej (np. naturalne łąki, leśnictwo)
- zarządzanie ziemią i zasobami wody w celu zredukowania powodzi, poprawy zdolności utrzymania wód podziemnych, zwiększenia odporności na pożary
- tworzenie nowych źródeł odnawialnej energii

W przyszłości, Unia Europejska stanie przed nowymi wyzwaniami, które zagrażą wielu tym korzyściom, szczególnie korzyściom dostarczanym w ramach pierwszego filara.

Wyzwania stojące przed europejskim sektorem rolnym

Niestabilność rynku rośnie

Instrumenty mające zagwarantować stabilność rynku, w przeszłości dostępne w ramach WPR, zostały stopniowo zlikwidowane. Jednak niestabilność rynku jest coraz większa. W okresie kryzysu rolnego w 2009 roku, stało się niestety oczywiste, że władze nie dysponują już niezbędnymi instrumentami, aby móc stawić czoła tak poważnym kryzysom, a dochody rolników spadły średnio o 12%. To nie może się powtórzyć.

Europejscy rolnicy nie mają równych szans wobec konkurencji z importem

W odpowiedzi na wymagania obywateli, UE wybrała bardziej kosztowny model rolnictwa, w którym cała produkcja spełnia bardzo restrykcyjne kryteria bezpieczeństwa i trwałości (bezpieczeństwa żywności, środowiskowe, dobrostanu zwierząt, bioróżnorodności). To stawia europejskich producentów w bardzo niekorzystnej sytuacji w porównaniu z importem. Jednocześnie, UE objęła politykę faworyzowania importu poprzez redukcję cel.

Dochody rolników pogarszają się

Podczas gdy ostatnie reformy bardziej zorientowały rolnictwo na rynek, nie udało im się poprawić wpływów czerpanych przez rolników z rynku. Nawet przed kryzysem w 2009 roku, dochody europejskich rolników stanowiły jedynie 50% średniej płacy w pozostałych gałęziach gospodarki. Średnio, dwie trzecie tych dochodów uzyskiwanych jest w formie płatności w ramach WPR w celu realizacji wyżej wymienionych korzyści publicznych. Płatności w ramach pierwszego filara są szczególnie ważne, stanowią one bowiem prawie połowę dochodów rolników w UE.

Rolnicy są przede wszystkim przedsiębiorcami i chcieliby czerpać jak największą część swoich dochodów z rynku. Priorytetem musi być zatem wzmocnienie ekonomicznej roli produkcji rolników tak, aby rolnicy mogli otrzymywać godziwe wynagrodzenie z rynku.

Nowe zagrożenie w związku ze zmianami klimatu

Rosnący światowy popyt na żywność, w połączeniu z wpływem zmian klimatu na zaopatrzenie oznacza, że bezpieczeństwo żywnościowe będzie priorytetem polityki rządów na całym świecie. Istnieje potrzeba wykorzystania potencjału unijnego rolnictwa do łagodzenia zmian klimatu i zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego dzięki produkcji energii odnawialnej i sekwestracji węgla, które staną się bardzo ważne.

Silna Wspólna Polityka Rolna oraz utrzymanie budżetu ważniejsze niż kiedykolwiek wcześniej

Niewiele priorytetów może być ważniejszych dla europejskich obywateli, niż bezpieczeństwo, pewność i stabilność zaopatrzenia w żywność, produkowaną w taki sposób, aby zagwarantować zrównoważone użytkowanie gruntów oraz ochronę środowiska. Dynamiczny i konkurencyjny sektor rolny, który zapewnia miejsca pracy prawie 30 milionom ludzi, odgrywa również nieodzowną rolę w nowej strategii "2020" dla zatrudnienia i wzrostu gospodarczego. WPR może również pomóc rolnikom oraz spółdzielniom w walce ze zmianami klimatu.

Silna WPR, wraz z odpowiednim budżetem, będzie w przyszłości ważniejsza niż kiedykolwiek wcześniej, jeżeli chcemy, aby rolnicy nadal dostarczali wiele korzyści oraz brali udział w stawianiu czoła wyzwaniom, którym UE będzie musiała sprostać w przyszłości.

Jest bardzo ważne, aby wszelkie zmiany w WPR po 2013 roku umacniały cechę wspólnotowości polityki, biorąc przy tym pod uwagę różnorodność europejskiego rolnictwa. Każda dodatkowa próba racjonalizacji WPR doprowadziłaby do zakłóceń konkurencji i jednolitego rynku, szkodząc jednocześnie wzrostowi gospodarczemu i zatrudnieniu.

Komitety Copa i Cogeca podkreślają następujące propozycje w celu zagwarantowania silnej WPR, zwróconej ku realizacji przyszłych wyzwań.

Zasady i cele WPR po 2013 roku

Przyszła WPR powinna opierać się na następujących zasadach:

- a) zasadnicza cecha ekonomicznej roli rolników – zaopatrzenie w podstawowe produkty spożywcze – i ich szersza rola w osiągnięciu celów terytorialnych, środowiskowych i społecznych – wyróżniają ich spośród pozostałych sektorów gospodarki
- b) przyszła WPR powinna uznać fakt, iż rolnicy są przedsiębiorcami i chcieliby pozyskiwać jak największą część swoich dochodów z rynku. Jednakże, trzeba również jasno powiedzieć, iż rolnicy świadczą usługi; niektóre z nich nie są obecnie wystarczająco wynagradzane przez rynek, a inne nigdy nie będą
- c) rolnictwo powinno odgrywać dużą rolę w umacnianiu Unii Europejskiej – WPR musi pozostać wspólną polityką, opartą na wspólnych zasadach, gwarantującą uczciwą konkurencję na jednolitym unijnym rynku, przy jednoczesnym uwzględnieniu różnorodności europejskiego rolnictwa
- d) solidarność finansowa jest niezbędna, aby wzmocnić spójność i integrację gospodarczą oraz społeczną w Unii Europejskiej 27 państw oraz aby zapewnić lepszą równowagę pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi.

Cele nowej WPR:

- I) zaoferowanie stabilnych ram dla rozwoju produkcji rolnej, poprzez wzrost produktywności i konkurencyjności, oraz prawidłowe funkcjonowanie rynku, aby zagwarantować utrzymanie strategicznej niezależności zaopatrzenia Unii Europejskiej we wszystkich najważniejszych sektorach; aby zagwarantować konsumentom pewne, stabilne i bezpieczne zaopatrzenie w produkty żywnościowe oraz pozwolić Unii Europejskiej sprostać wzrastającemu światowemu popytowi na żywność
- II) utrzymać dużą różnorodność wysokiej jakości produkcji żywności na obszarach wiejskich Unii Europejskiej i czuwać, aby konsumenci byli dobrze poinformowani o artykułach spożywczych, które kupują
- III) zagwarantować, aby cała produkcja respektowała ochronę środowiska (powietrze, gleba, woda), dobrostan zwierząt, bioróżnorodność oraz tworzenie atrakcyjnych obszarów wiejskich
- IV) zoptymalizować udział rolnictwa UE w możliwościach gospodarczych i tworzeniu miejsc pracy na obszarach wiejskich w Unii Europejskiej;
- V) zachęcać do zagospodarowywania terenu, które przyczynia się do ochrony bioróżnorodności, naturalnych źródeł i siedlisk, biorąc pod uwagę specyficzne warunki regionalne
- VI) wspierać rolników w ich wysiłkach dotyczących łagodzenia negatywnych skutków zmian klimatycznych oraz w dostosowaniu się do nich
- VII) zapewnić udział europejskiego rolnictwa w redukcji emisji (CO₂) oraz w zmniejszeniu zależności Unii Europejskiej od importowanej energii dzięki produkcji odnawialnych źródeł używanych do celów pozażywnościowych

VIII) zapewnić godny poziom życia producentom rolnym oraz długoterminowe perspektywy rozwoju, które przyciągną przyszłe pokolenia młodych rolników, kobiet i mężczyzn, do wykonywania tego zawodu.

Propozycje w sprawie kierunku politycznego WPR po 2013 roku

I Główne zmiany w WPR po 2013 roku

Główne zmiany WPR powinny koncentrować się na następujących elementach :

- zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i stabilności poprzez umocnienie ekonomiczno-produkcyjnej roli rolników
- umożliwienie rolnikom otrzymania uczciwego dochodu z rynku oraz dalszego dostarczania wielu usług ekonomicznych, społecznych i dla obszarów wiejskich, docenianych przez społeczeństwo
- zapewnienie odpowiednich warunków do działania na jednolitym rynku dla wszystkich unijnych rolników

Aby osiągnąć ten cel, potrzebne są zmiany w następujących dziedzinach:

- I)* lepsze funkcjonowanie rynków, bardziej stabilne i przejrzyste
- II)* umocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym
- III)* instrumenty przeznaczone na poprawę konkurencyjnej pozycji rolników
- IV)* utrzymanie płatności bezpośrednich w ramach pierwszego filara, ale wraz z przeprowadzeniem rewizji trybu płatności
- V)* utrzymanie płatności dla stref o niekorzystnych warunkach gospodarowania oraz specyficznej pomocy dla rolników w niektórych jasno określonych przypadkach
- VI)* więcej zachęt dla rolników umożliwiających im dostarczanie usług dla terenów wiejskich docenianych przez społeczeństwo
- VII)* wzmocnienie instrumentów pozwalających rolnikom i spółdzielniom rolnym na odgrywanie pozytywnej roli w realizacji nowych wyzwań, szczególnie dotyczących zmian klimatu oraz zasobów wody
- VIII)* większa spójność pomiędzy WPR i innymi połączonymi politykami UE

Utrzymanie budżetu WPR będzie bardziej istotne, niż kiedykolwiek wcześniej, jeżeli rolnicy mają nadal oferować szerokie korzyści ekonomiczne, społeczne i dla obszarów wiejskich oraz uczestniczyć w stawianiu czoła wyzwaniom stojącym przed UE w przyszłości.

Solidarność finansowa, połączona z odpowiednim budżetem, jest jedynym wyjściem, aby WPR pozostała wspólna polityką, która nie zaburza konkurencji. Solidarność finansowa powinna skutkować sprawiedliwym i równym traktowaniem wszystkich rolników, wzięwszy pod uwagę różnice w warunkach gospodarowania. Każde dodatkowe współfinansowanie jest więc nie do

przyjęcia, a obecne finansowanie powinno stać się obowiązkowe, aby uniknąć zaburzeń konkurencji.

Modulacja pomiędzy dwoma filarami powinna zostać zniesiona, a kwoty w budżecie przeznaczone na główne elementy WPR powinny być ustalone na cały okres perspektywy finansowej.

Ważne jest, aby wszystkie poprawki WPR przeszły test „uproszczenia”. Większość prób uproszczenia była do tej pory korzystna raczej dla administracji niż dla rolników.

Bardziej specyficzne propozycje Komitetów Copa-Cogeca dotyczące poprawek, które powinny znaleźć się w WPR po 2013 roku, są przedstawione poniżej.

II Specyficzne propozycje w sprawie poprawek, które powinny znaleźć się w WPR po 2013 roku

I) Lepsze i stabilniejsze funkcjonowanie rynków, większa przejrzystość

1. Istniejące środki stabilizujące rynki i dochody rolników (np. nieliczne środki regulacji rynku i sieci bezpieczeństwa pozostawione po Przeglądzie i płatności bezpośrednie) muszą zostać utrzymane. Jednakże, zważywszy na wzrastającą niestabilność rynków, konieczne będzie wprowadzenie nowych instrumentów, aby zapewnić konsumentom i producentom większą stabilność.
2. Komitety Copa i Cogeca uważają więc, że nowe narzędzia, w tym następujące narzędzia, powinny być wzięte pod uwagę:
  - Pozwolenie organizacjom producenckim na planowanie produkcji oraz na przystosowanie jej, zarówno w zakresie jakości jak i ilości, do zapotrzebowania, na koncentrowanie podaży, na wprowadzanie do obrotu produktów swoich członków oraz na optymalizację kosztów produkcji i stabilizację cen producentów. Wymaga to poprawy koordynacji oraz wdrażania obecnego prawa konkurencji (zobacz element paragrafu 21 w sprawie polityki konkurencji), aby pozwolić organizacjom producenckim i organizacjom międzybranżowym na uczestniczenie w stabilizacji rynku poprzez porozumienia i dobrowolne umowy sektorowe.
  - Instrumenty ubezpieczeń wprowadzone w Przeglądzie, aby pomóc rolnikom dotkniętym ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi oraz chorobami, powinny zostać zrewidowane, aby dowiedzieć się, czy obecne trudności napotymane podczas ich wdrażania mogą być przewyżnione oraz czy ich stosowanie może być również rozszerzone na inne państwa członkowskie.
  - Narzędzia pozwalające rolnikom przetrwać kryzysy rynkowe (takie jak na przykład sieć bezpieczeństwa dla dochodów lub systemy ubezpieczeń pokrywające straty dochodów lub przychodów; rozwój rynków terminowych/kontraktowych).
  - Zachęcanie państw członkowskich do ulepszania narzędzi podatkowych dla rolników (np. naliczanie podatku od poziomu dochodów w okresie kilku lat) oraz do ułatwiania dostępu do kredytów.
3. Instrumenty mające na celu poprawę przejrzystości rynku, poprzez dostarczenie rolnikom uaktualnionych informacji na temat rynku, a szczególnie na temat marży i cen na łańcucha waloryzacji żywności, są bardzo potrzebne. Te instrumenty pomogłyby rolnikom nie tylko w bardziej skutecznym działaniu, ale również pozwoliłyby między innymi na otrzymywanie bardziej godziwych dochodów.
4. Większa przejrzystość rynku, uzyskana poprzez konsolidację polityki jakości i etykietowania, w tym ochrony oznaczeń geograficznych w ramach porozumień handlowych, byłaby również bardzo korzystna zarówno dla konsumentów, jak i dla producentów. Pozwoliłoby to nie tylko na lepsze informowanie konsumentów, ale również na zachęcanie producentów do utrzymania kulturowych tradycji produkcji oraz do poprawy jakości.

5. Należy również zagwarantować, że, cały import respektuje wspólnotowe normy w zakresie bezpieczeństwa i śledzenia żywności oraz, że europejskie produkty znajdują się na tej samej pozycji w porównaniu do innych norm (zobacz paragraf 21 na temat polityki handlowej).

II) Umocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym.

6. Jeśli rolnicy mają otrzymywać większą część swoich dochodów z rynku, trzeba umocnić ich pozycję w łańcuchu żywnościowym. 13,4 milionów rolników w Unii Europejskiej ma bardzo słabą pozycję przetargową w obliczu kilku bardzo dużych dostawców, przetwórców i detalistów. Dlatego też wartość dodana wytworzona przez rolników w gospodarstwie (np. od trawy po mleko) jest wynagradzana dużo gorzej niż wartość dodana wytworzona przez inne ogniwa łańcucha żywnościowego.

Proponujemy następujące instrumenty:

- umocnienie organizacji producenckich, w których jako forma prawna dominują spółdzielnie (np. poprzez rozwój nowych organizacji producenckich i wzmocnienie wsparcia dla istniejących grup w ulepszaniu przetwórstwa i marketingu)
- ustanowienie kodeksów postępowania w łańcuchu żywnościowym, aby chronić rolników przed nieuczciwymi praktykami (takimi jak opóźnienia w płatnościach oraz sprzedaż poniżej kosztów) oraz aby promować umowy samoregulacyjne pomiędzy partnerami łańcucha żywnościowego w oparciu o "Księgę praw"
- pozwolenie organizacjom producenckim/spółdzielniom na współpracę i na fuzje zarówno w obrębie tego samego państwa członkowskiego, jak i w wymiarze ponadgranicznym), zgodnie z zasadami konkurencji (zobacz paragraf 21 w sprawie polityki konkurencji)
- obecny przegląd polityki promocji powinien prowadzić do wzmocnionej promocji produktów z UE. Należy rozważyć nowe środki, takie jak stosowanie kredytów eksportowych dozwolonych w WTO
- unijny rzecznik czuwający nad kodeksami postępowania i innymi umowami dobrowolnymi oraz rozstrzygający spory w łańcuchu żywnościowym
- zachęcanie rolników do rozwijania lokalnych/rolniczych rynków jako dodatkowych rynków zbytu, aby umożliwić im bezpośredni kontakt z konsumentami, redukując w ten sposób pośredników oraz koszty transportu i emisje

Wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym będzie rozpatrywane bardziej szczegółowo w oddzielnym dokumencie.

III) Instrumenty służące poprawie konkurencyjnej pozycji rolników

7. Poprawa konkurencyjności rolników oraz spółdzielni będzie konieczna, aby pozwolić im na otrzymywanie większych dochodów z rynku, szczególnie w kontekście nowych wyzwań, między innymi związanych ze zmianami klimatu (zobacz również poniżej sekcję vii). Wymaga to znacznej poprawy oraz wzmocnienia istniejących instrumentów przeznaczonych na pomoc rolnikom w staniu się bardziej konkurencyjnymi (obecnie w ramach pierwszej osi 2 filara).
8. Ponadto, trzeba by było wziąć pod uwagę normalizację instrumentów w zakresie konkurencyjności, aby zagwarantować bardziej sprawiedliwe i bardziej spójne wdrażanie na poziomie europejskim. Obecnie tego typu środki znajdują się w osi 1 drugiego filara WPR, w grupach środków, gdzie wysoki stopień pomocniczości jest niezbędny na szczeblu regionalnym, aby uporać się z różnymi warunkami w poszczególnych regionach. Element ten jest uzasadniony w ramach instrumentów rolno-środowiskowych osi 2 drugiego filara, ale mniej dla instrumentów mających poprawić konkurencję. Ponadto, fakt, że regiony i państwa członkowskie są upoważnione do ustalania różniących się budżetów dla instrumentów w zakresie konkurencyjności, w ramach WPR, może spowodować nasilenie zaburzeń konkurencji zarówno w obrębie danego państwa członkowskiego, jak i pomiędzy państwami członkowskimi. W konsekwencji, niektórzy rolnicy i spółdzielnie nie otrzymują tak bardzo koniecznego wsparcia
9. Jest również niezwykle ważne, aby środki mające na celu poprawę konkurencyjności były wspierane przez europejską politykę w zakresie badań naukowych. W związku z szacowanym podwojeniem światowego popytu na żywność do roku 2050, priorytetem unijnej polityki badań i rozwoju powinno być znalezienie sposobów na utrzymanie wzrostu wydajności w rolnictwie wobec zmian klimatu i rosnących ograniczeń związanych z wodą.

IV) Przyszłość płatności bezpośrednich

10. Płatności bezpośrednie pierwszego filara pozwalają europejskim rolnikom na dostarczanie w ramach ich działalności rolnej całej serii korzyści publicznych, docenianych przez społeczeństwo, ale które nie są obecnie wynagradzane przez rynek, w wielu przypadkach, nigdy nie będą:
  - bezpieczeństwo żywności dla 500 milionów konsumentów poprzez utrzymanie zdolności produkcyjnej w całej UE
  - większa stabilność rynku dla konsumentów i rolników;
  - zrównoważona produkcja, która respektuje najwyższe na świecie normy w zakresie bezpieczeństwa i śledzenia żywności, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt;
  - zatrudnienie oraz vitalność ekonomiczna obszarów wiejskich: prawie 30 milionów ludzi znajduje zatrudnienie w gospodarstwach rolnych, a ponad 40 milionów pracuje w łańcuchu rolno-spożywczym;
  - zarządzanie ponad trzema czwartymi gruntów w UE prowadzone w taki sposób, aby zapewnić atrakcyjne i zróżnicowane krajobrazy dla mieszkańców obszarów wiejskich oraz dla turystów.
11. Zważywszy na bardzo niski poziom średnich dochodów rolnych (około 50% średniej pensji w całej gospodarce), jest oczywiste, że brak innych dodatkowych instrumentów wsparcia

oraz redukcja płatności bezpośrednich dla gospodarstw, przyznawanych w ramach pierwszego filara, wpłynęłyby w znacznym stopniu na zdolność rolników do świadczenia usług. Ponadto, raport opublikowany ostatnio przez Komisję (Scenar 2020 II) wskazuje, że redukcja tych płatności doprowadziłaby do znacznej redukcji liczby rolników, do opuszczania gruntów oraz do intensyfikacji i koncentracji pozostałej produkcji. Oznaczałoby to problemy społeczne i strukturalne na obszarach wiejskich, dużą utratę miejsc pracy oraz koniec europejskiej ambicji połączenia konkurencyjnego rolnictwa ze zrównoważonym rozwojem na obszarach wiejskich.

Budżet przeznaczony na te płatności na gospodarstwo jest więc konieczny i musi być utrzymany.

12. W związku z tym, że celem płatności bezpośrednich w filarze 1 jest umożliwienie rolnikom dostarczania wielu dóbr publicznych związanych z całą produkcją, jak wspomniano wyżej, jakiegokolwiek przyszłe zmiany w sposobie ich wypłacania powinny zmierzać ku temu, aby to aktywni rolnicy z nich korzystali, czy pracują w pełnym czy niepełnym wymiarze godzin, a nie właściciele gruntów nie pracujący w rolnictwie.
13. Jeśli chodzi o sposób wypłacania płatności bezpośrednich, aby zapewnić sprawiedliwe i jednolite traktowanie rolników w całej UE, należy rozważyć dostosowanie płatności bezpośrednich na podstawie wspólnych obiektywnych kryteriów. Kryteria powinny dać państwom członkowskim możliwość uwzględnienia różnych warunków w danym kraju przy jednoczesnym unikaniu zbytnich obciążeń i złożoności systemu płatności.

V) Utrzymanie płatności dla stref o niekorzystnych warunkach gospodarowania oraz specyficznej pomocy dla rolników w niektórych jasno określonych przypadkach

14. Obecne instrumenty w zakresie stref o niekorzystnych warunkach gospodarowania i stref górskich pozostaną bardzo ważną częścią WPR po 2013. Ponadto, instrumenty typu artykuł 68 przeznaczone dla pomocy niektórym słabszym sektorom lub regionom, powinny nadal obowiązywać. Aby uniknąć zaburzeń konkurencji, pomoc w celu wsparcia zagrożonych sektorów musi być ograniczona.

VI) Więcej zachęt dla rolników umożliwiających im dostarczanie usług dla terenów wiejskich docenianych przez społeczeństwo

15. Rolnicy i właściciele leśni zarządzają ponad trzema czwartymi ziem UE i są zatem w najlepszej sytuacji, aby dostarczać dodatkowe usługi wiejskie, doceniane przez społeczeństwo. Obecnie rolnicy i leśnicy mogą jedynie równoważyć dodatkowe koszty dostarczania usług publicznych, nie istnieje więc żadna zachęta finansowa do wykonania dodatkowej pracy. Aby móc odpowiedzieć na zapotrzebowanie publiczne dotyczące tych usług, konieczne jest postrzeganie ich jako działań przedsiębiorczych i w konsekwencji, ich wynagradzanie.
16. Rolnicy mogą również odgrywać ważną rolę w walce ze zmianami klimatu w ramach swojej roli zarządców ziemi (zobacz poniżej sekcję vii).

VII) Wzmocnienie instrumentów pozwalających rolnikom i spółdzielniom rolnym na odgrywanie pozytywnej roli w realizacji nowych wyzwań, szczególnie dotyczących zmian klimatu oraz zasobów wody

17. WPR po 2013 roku powinna rozwijać i wzmocniać ukierunkowane instrumenty, wprowadzone w Przeglądzie w celu stawienia czoła nowym wyzwaniom, które stoją przed UE. Byłoby to bardziej skutecznym podejściem, niż utworzenie odrębnej sekcji WPR, poświęconej zmianom klimatu.
18. Instrumenty mające na celu poprawienie konkurencyjności sektora rolnego (omówione w sekcji iii) powinny być więc rozwijane, aby móc pomóc rolnikom w łagodzeniu zmian klimatu i w przystosowywaniu się do nich (włącznie z instrumentami mającymi na celu poprawę wydajności wody). Oferta szkoleń powinna być wzmocniona w taki sposób, aby zagwarantować przepływ wiedzy w zakresie badań i innowacji na poziomie gospodarstw rolnych.
19. Dzięki odpowiednim zachętom, rolnicy mają potencjał znacznego łagodzenia zmian klimatu poprzez dostarczanie usług wiejskich w ramach ich roli zarządców ziemi (na przykład: zarządzanie zasobami wody w celu zmniejszenia powodzi, poprawa jakości utrzymania wód podziemnych, zwiększenie odporności na pożary) i dzięki wychwytywaniu dwutlenku węgla (zobacz również powyżej sekcję v)
20. Należy zapewnić udział rolników i ich spółdzielni w redukcji emisji i w bezpieczeństwie energetycznym poprzez produkcję odnawialnych źródeł (energia, włókna, chemikalia).

VIII) Spójność pomiędzy WPR i innymi politykami UE

21. Potrzebna jest dużo większa spójność pomiędzy politykami UE. Następujące aspekty są szczególnie ważne dla rolnictwa:

Polityka handlowa: UE powinna również czuwać nad tym, aby w negocjacjach umów handlowych jakiegokolwiek ustępstwa w rolnictwie łączone były z wymaganiami, że produkty importowane mają spełniać standardy środowiskowe i dobrostanu zwierząt odpowiednie do tych stosowanych w UE.

Zmiany klimatu, środowisko i badania: panuje ogólna zgoda co do tego, że jednym z największych światowych wyzwań w nadchodzących dekadach będzie zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego dla populacji świata w sposób zrównoważony. To musi być uznane za priorytet w politykach UE dotyczących zmian klimatu, środowiska i badań.

Polityka konkurencji: polityka konkurencji UE i państw członkowskich musi zostać zrewidowana, tak aby jej stosowanie wspierało, a nie szkodziło konkurencyjności i stabilności unijnego rolnictwa. W szczególności stosowanie zasad konkurencji do grup rolnych, takich jak spółdzielnie, powinno być jednolite w całej UE i pozwalać takim grupom na łączenie się, zarówno w państwach, jak i ponad granicami. Rolnicy powinni również mieć możliwość omawiania sytuacji rynkowej i opracowywania form kontraktów z innymi partnerami w łańcuchu żywnościowym, co zapewni większą stabilność i sprawiedliwszą część wartości dodanej.

Polityka regionalna: pamiętając, że rolnicy i właściciele leśni zarządzają ponad trzema czwartymi gruntów europejskiego terytorium, rozwój obszarów wiejskich powinien pozostać częścią WPR. Polityka regionalna UE powinna być zbieżna z celami rozwoju obszarów wiejskich WPR.